

Předběžné výsledky prvního roku výzkumného projektu PIANOFORTE: CITISTRA

[Helebrant Jan](#), *Státní ústav radiační ochrany, v. v. i. (SÚRO), Praha, ČR*
Szumaska Agnieszka, *Instytut Fizyki Jądrowej PAN (IFJ PAN), Krakow, Polsko*
Gomola Igor, *Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave, Slovensko*

jménem výzkumného týmu

DRO 2024, Tábor, ČR

Projekt CITISTRA

*CITizen measurements as complementary radiation monitoring
STRAtegy in threats due to armed conflict or natural disasters*

- reakce na současnou geopolitickou situaci v Evropě
- proveditelnost využití občanských měření pomocí experimentální studie ve třech zemích – ČR, SR a Polsko
- kvalita dat měření občanů, školení, podpora
- etika, sociální aspekty

Participující instituce:

Státní ústav
radiační ochrany,

SLOVAK
MEDICAL
UNIVERSITY

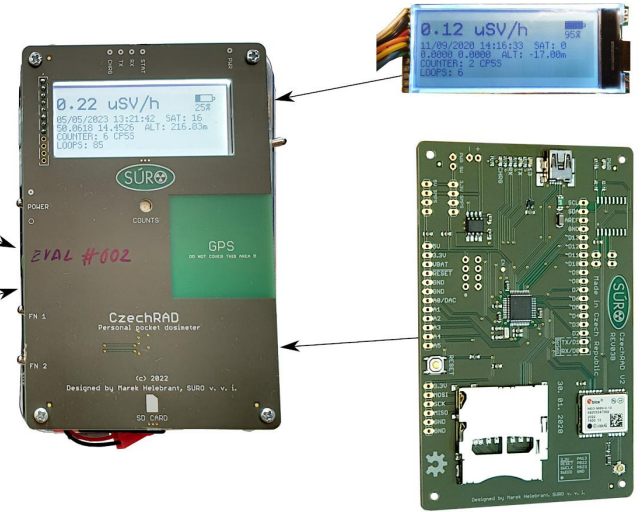
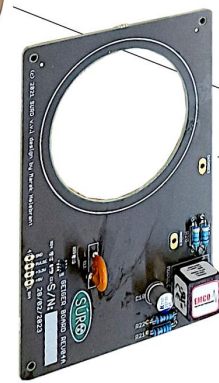
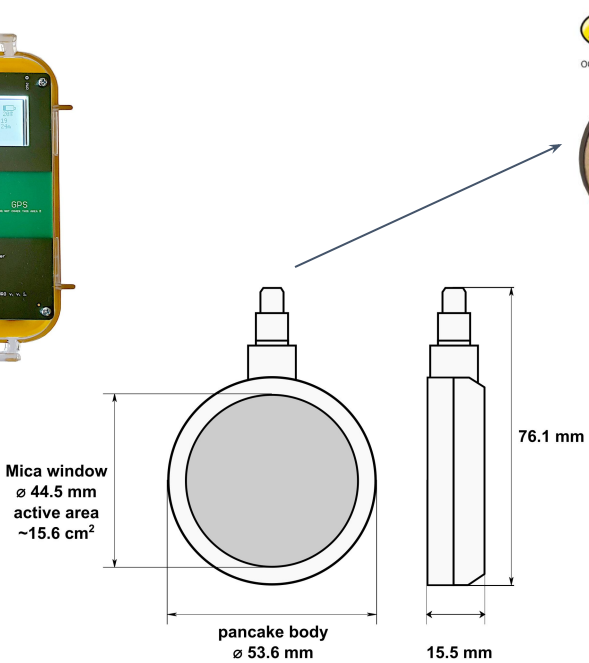

THE HENRYK NIEWODNICZAŃSKI
INSTITUTE OF NUCLEAR PHYSICS
POLISH ACADEMY OF SCIENCES

CITISTRA a detektor CzechRad

- CzechRad je přenosný detektor (inspirován SAFECAST bGeigie Nano)
- vestavěný akumulátor; GPS; automatické ukládání dat na SD kartu
- pancake GM trubice, robustní pouzdro odolné proti povětrnostním vlivům

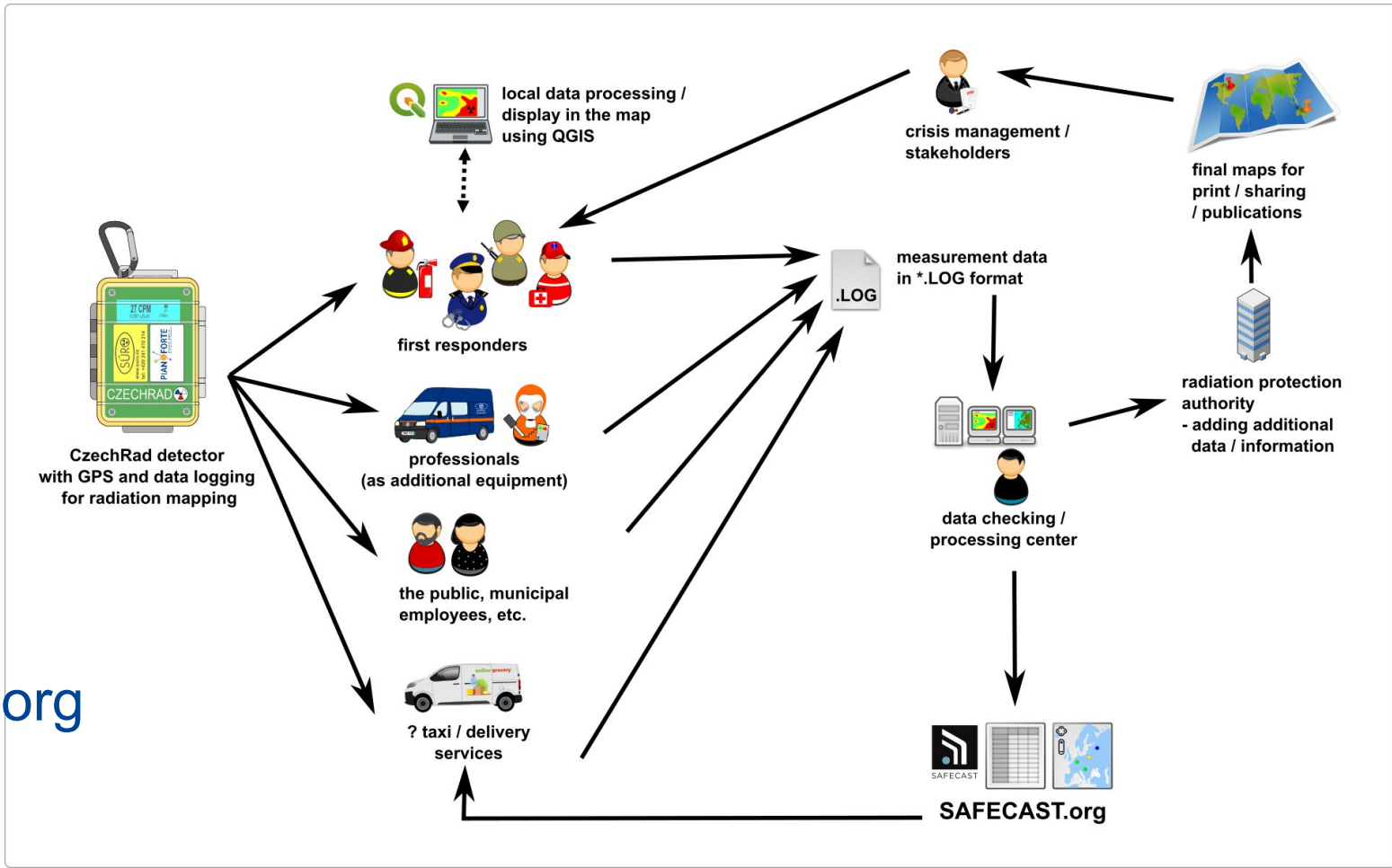

CITISTRA a detektor CzechRad

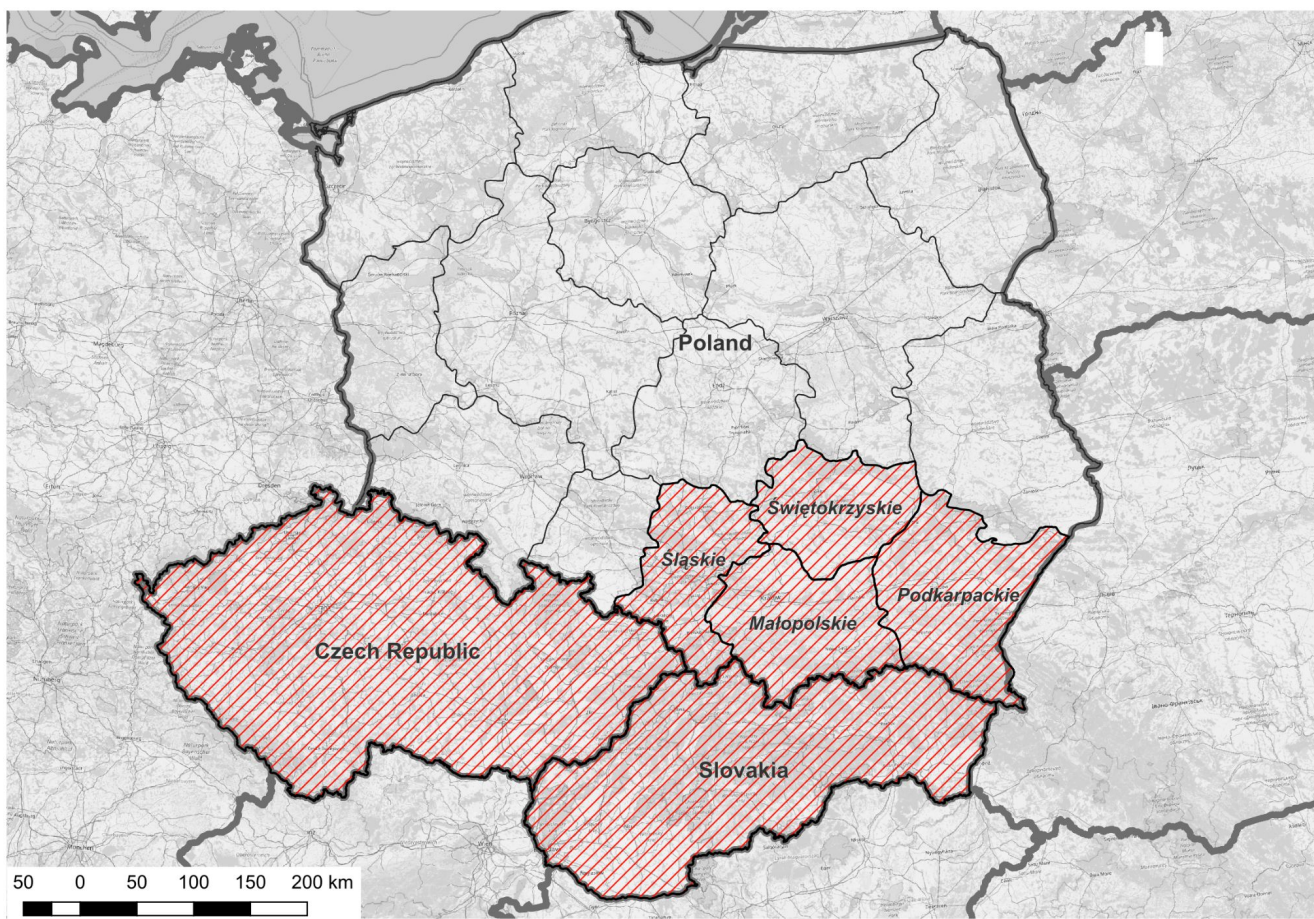
- CzechRad nemá moduly bezdrátové komunikace (Wifi, Bluetooth), data je nutné stáhnout do PC, pomocí USB kabelu nebo čtečky karet - to také znamená:
  - 1) CzechRad lze bezpečně používat v oblastech, kde jsou bezdrátová zařízení zakázána nebo mohou uživateli způsobit potíže (např. detekovány nepřítelem)
  - 2) soukromí / bezpečnost uživatele - uživatel se rozhoduje, kdy data odeslat a co neposílat (např. data Safecast naměřená na Ukrajině byla záměrně zpožděna - aby se uživatel zařízení nedostal do problémů)
  - 3) zařízení nelze vzdáleně hacknout

CITISTRA a detektor CzechRad

- implementace detektorů CzechRad
- 200 detektorů → Polsko
- 100 detektorů → Slovensko (*Česko už má 200 detektorů)
- využití stávajících a osvědčených aplikací - QGIS a plugin Radiation Toolbox, online aplikace na SAFECAST.org (Safecast Map a API)

CITISTRA - plánované pokrytí detektory

- Česká Republika
- Slovensko
- Polsko - vybraná vojvodství:
Małopolské (Małopolskie)
Podkarpatské (Podkarpackie)
Slezské (Śląskie)
Svatokřížské (Świętokrzyskie)
(PS: cestování není zakázané :-)

Mapové zdroje:

Background map: © OpenStreetMap contributors

Administrative boundaries: Runfola, D. et al. (2020) geoBoundaries: A global database of political administrative boundaries. PLoS ONE 15(4): e0231866. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0231866>

CITISTRA - harmonogram - 1. rok

- výroba 300 ks CzechRadů v ČR
- sociologický průzkum - 1. kolo / výběr potenciálně vhodných uživatelů / skupin uživatelů
- přípravné workshopy
- tvorba podpůrných materiálů (grafika, web, GIS data etc.)
- příprava / zajištění infrastruktury potřebné pro sdílení, ukládání (+ zálohování), zpracování a vyhodnocování naměřených dat

CITISTRA - harmonogram - 2. a 3. rok

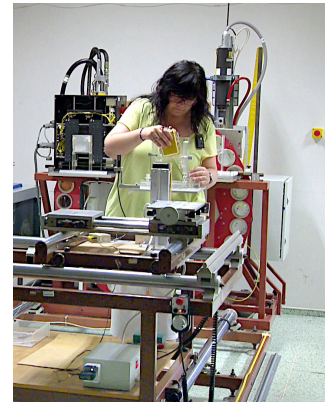

- distribuce CzechRadů uživatelům v Česku, Polsku, Slovensku
- zaškolení uživatelů přístrojů, provádění terénních měření
- zpracování / ověření / mapová vizualizace terénních měření
- sdílení všech (ověřených) měření s veřejností
- podpora uživatelů (tech. problémy, “reálné/falešné” “hot spoty”, vzdělávání)
- sociologický průzkum - 2. kolo - vyhodnocení zkušeností
- měření potravin, krmiv a předmětů denní potřeby
- měření štítné žlázy (pacienti po aplikaci radiojódu)

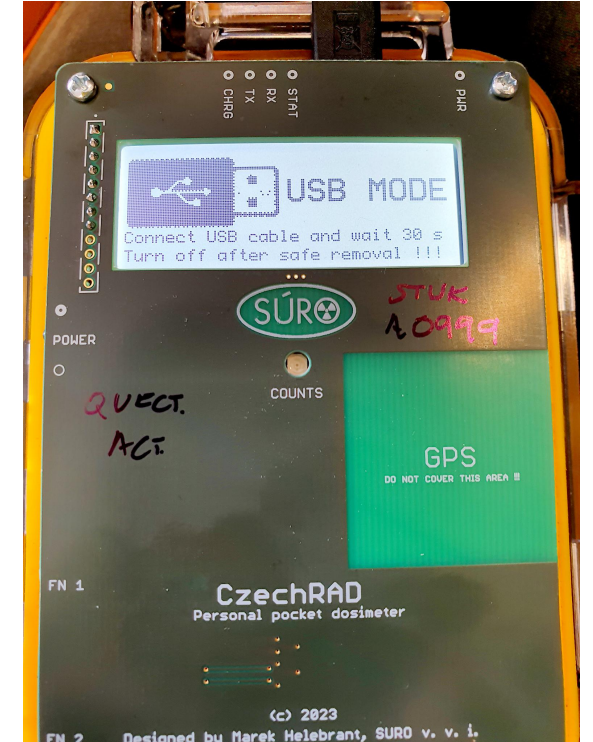
CITISTRA - první rok

- probíhá výroba CzechRadů
- je snaha do konce tohoto roku vyrobit plánovaných 300 přístrojů
- každý přístroj je testován s použitím zdroje Cs-137
- proběhlo detailní laboratorní testování několika kusů v Praze ve zkušební a kalibrační laboratoři SÚRO

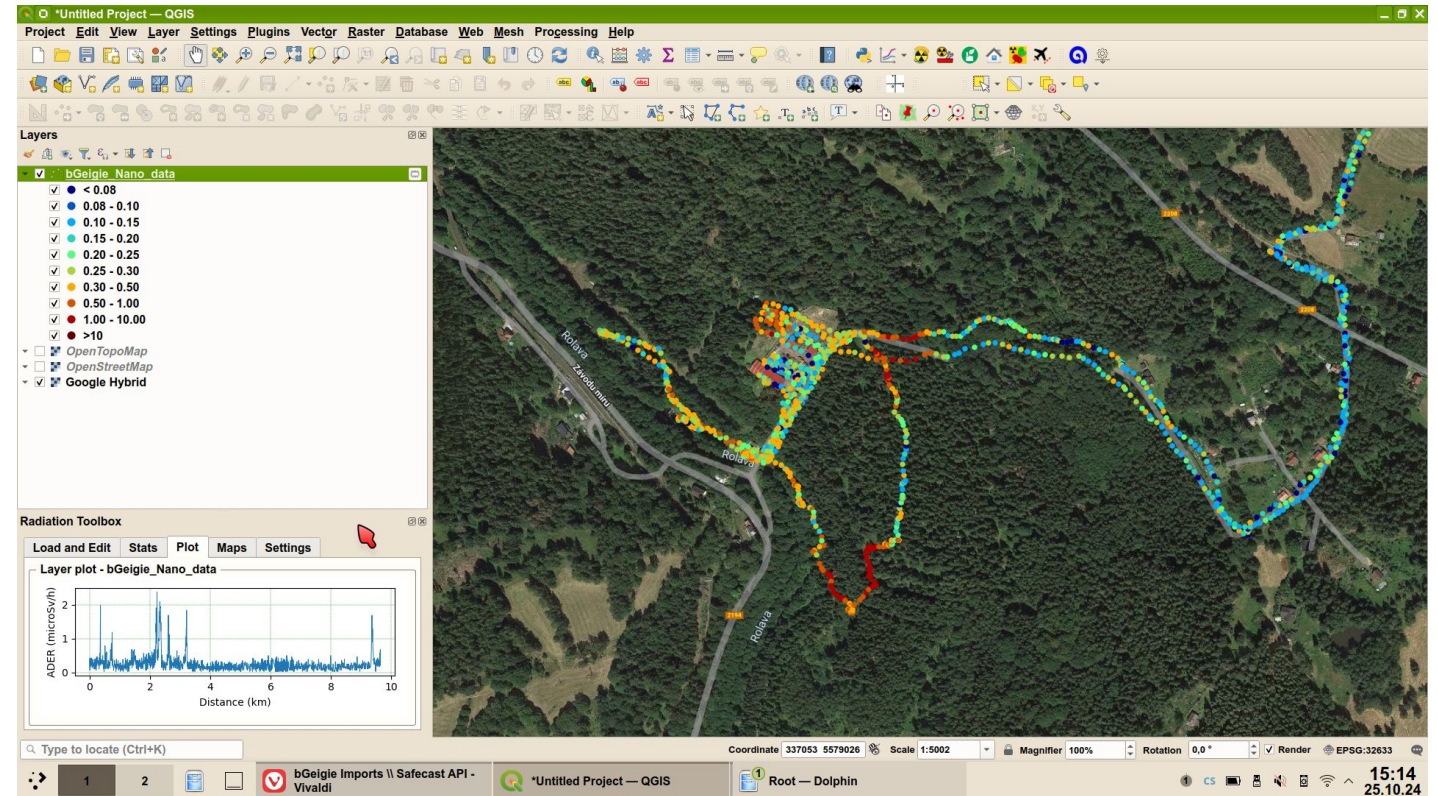
CITISTRA - první rok - výroba CzechRadů, firmware

- probíhá vývoj software / firmware - nově má CzechRad USB režim, takže není potřeba čtečka karet pro stažení dat
- ve vývoji je funkce měření štítné žlázy atd.

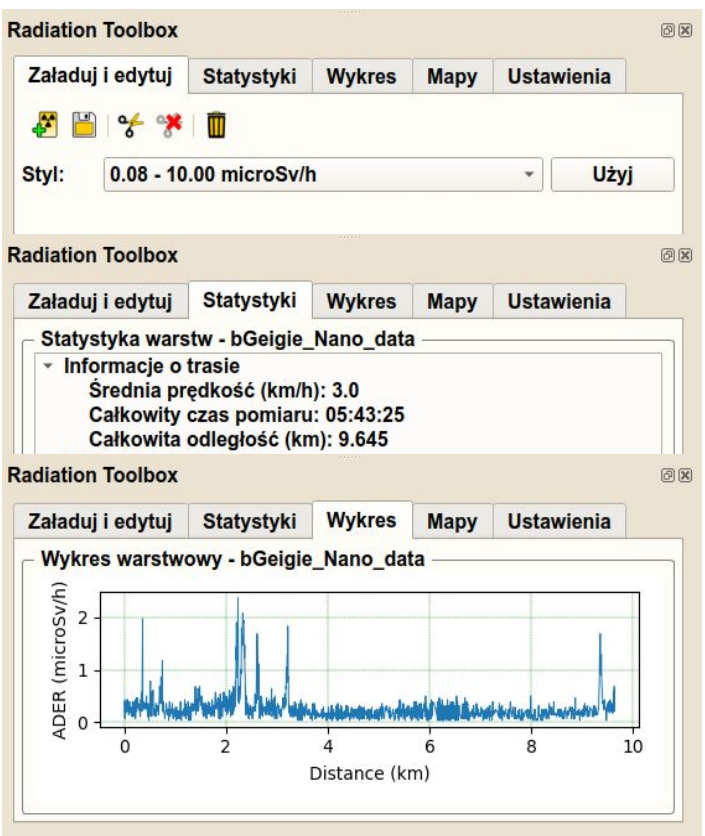
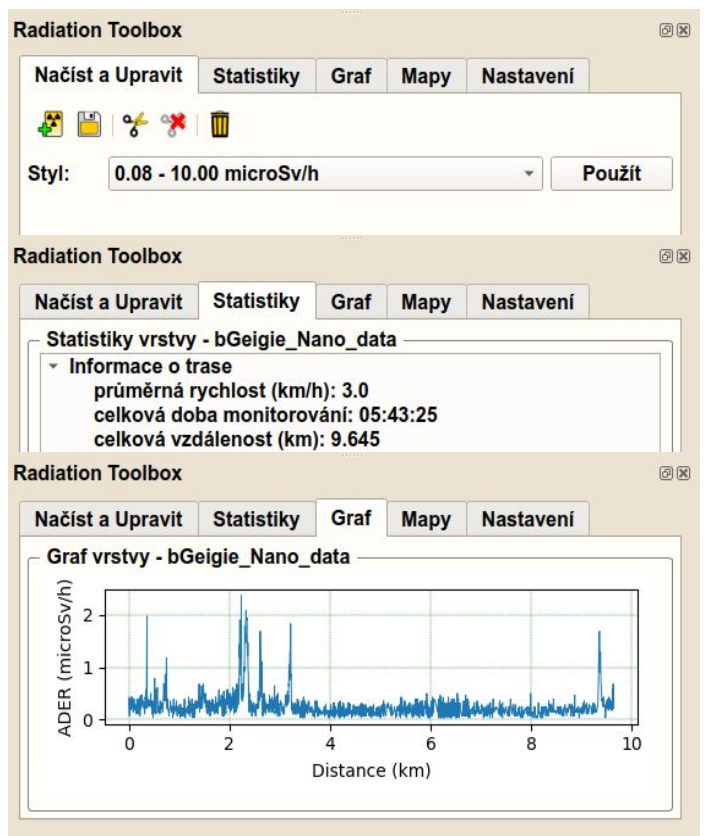
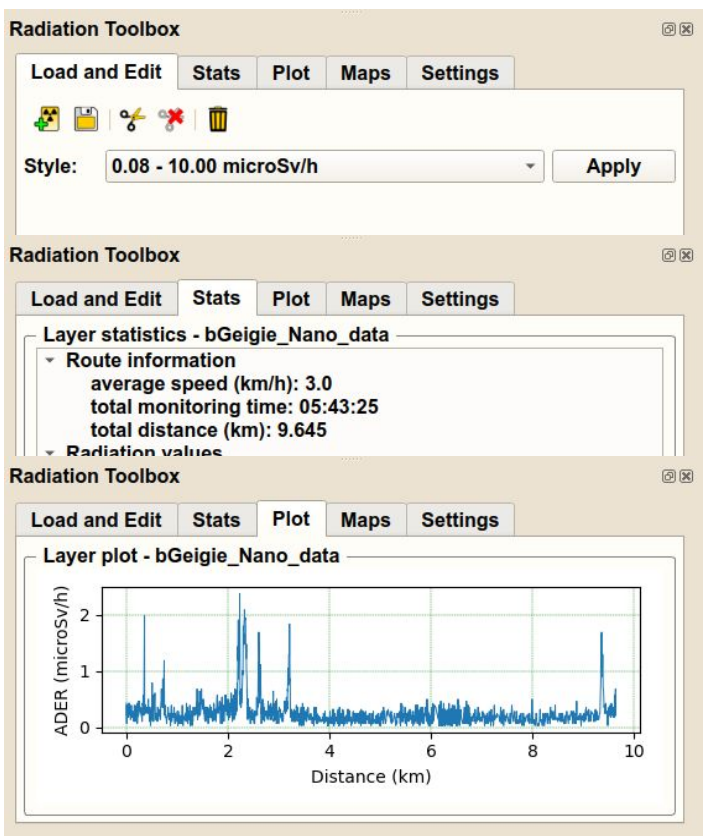
CITISTRA - první rok - QGIS

- QGIS plugin “Radiation Toolbox” prochází aktuálně revizí kódu (další vývoj v plánu během příštího roku)
- implementována podpora pro detektory CzechRad (jiný konverzní faktor pro výpočet dávkového příkonu)

CITISTRA - první rok - QGIS

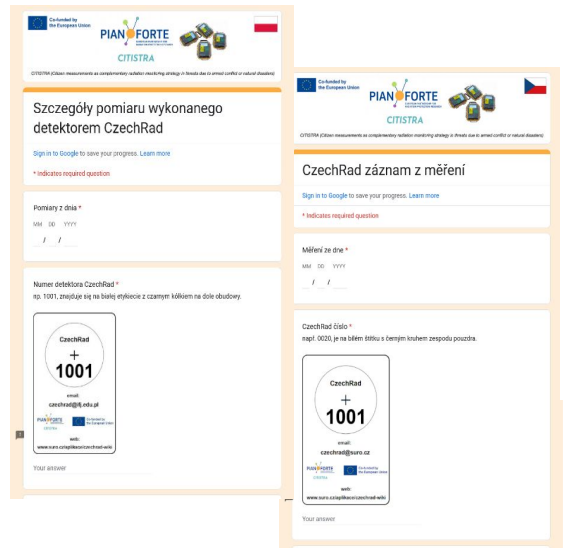
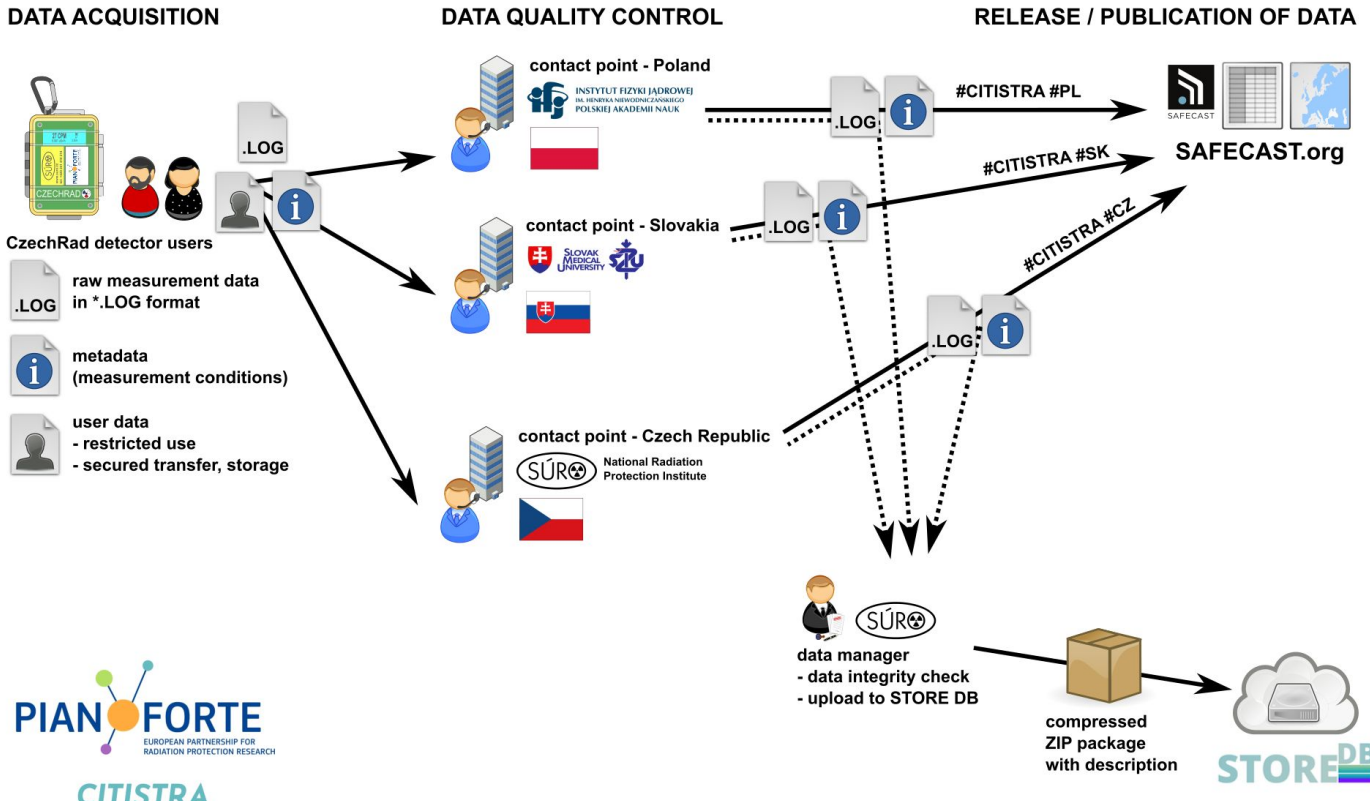
- plugin
nyní i v
Polském
jazyce:

(QGIS samotný již je v daných jazycích k dispozici)

CITISTRA - první rok

- vytvoření plánu správy dat
- překlady různých materiálů, vytvoření online formulářů...
- příprava edukačních videí...

DRO 2024, Tábor, ČR

Co-funded by the European Union

CITISTRA - první rok - školení, workshopy

- zatím nejsou k dispozici CzechRady vyrobené v rámci projektu Citistra, ale využili jsme přístroje z jiného projektu a několik jich našim slovenským a polským kolegům zapůjčili, aby se s nimi mohli seznámit (měření, zpracování dat ap.)
- project prezentován v rámci Małopolska Night of Scientists (27.9. 2024, Krakow, Polsko)

CITISTRA - první rok - školení, workshopy

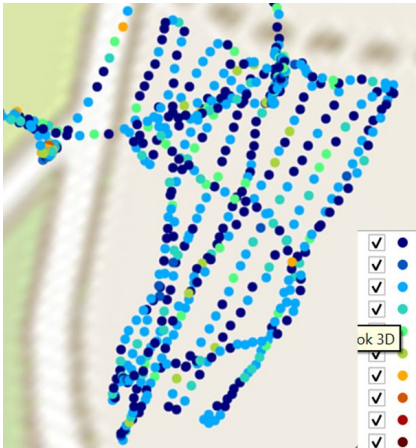
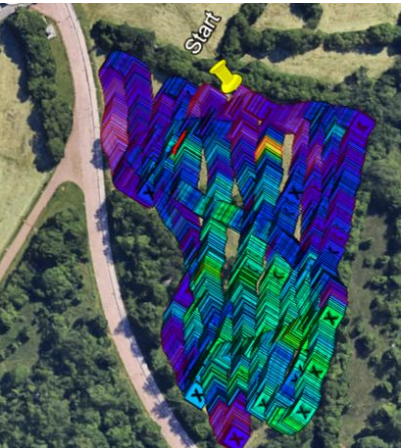
- projekt byl prezentován na konferenci organizované Radiation Protection Experts Society, 8-9.5.2024, Opole, Polsko

Current issues in the field of environmental dosimetry, including the measurement of radon in the air, radiotherapy, and nuclear energy - expectations, plans and the role of radiation protection expert

CITISTRA - první rok - školení, workshopy

- projekt byl prezentován a přístroj CzechRad používán při terénních cvičeních v rámci Joint ICTP-IAEA Workshop on Advanced Mobile Techniques for Radiation Monitoring and Mapping, (Terst, Itálie, říjen 2024)

☒	• < 0.08
☒	• 0.08 - 0.10
☒	• 0.10 - 0.15
☒	• 0.15 - 0.20
☒	• 0.20 - 0.25
☒	• 0.25 - 0.30
☒	• 0.30 - 0.50
☒	• 0.50 - 1.00
☒	• 1.00 - 10.00
☒	• >10

PGIS (Scintillation detector) vs CzechRad (G-M)

DRO 2024, Tábor, ČR

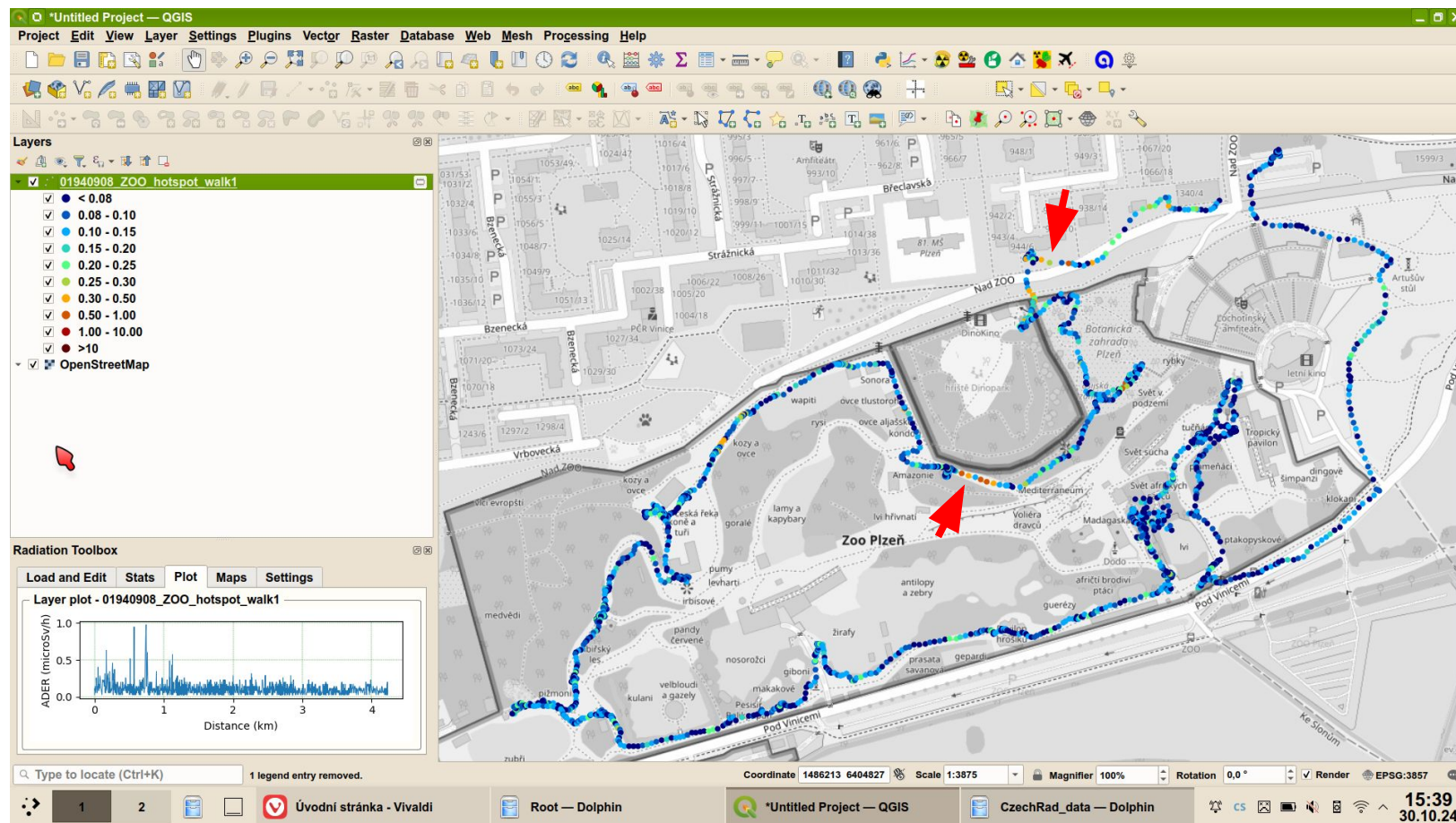
Co-funded by the European Union

CITISTRA - první rok - spolupráce s komunitou

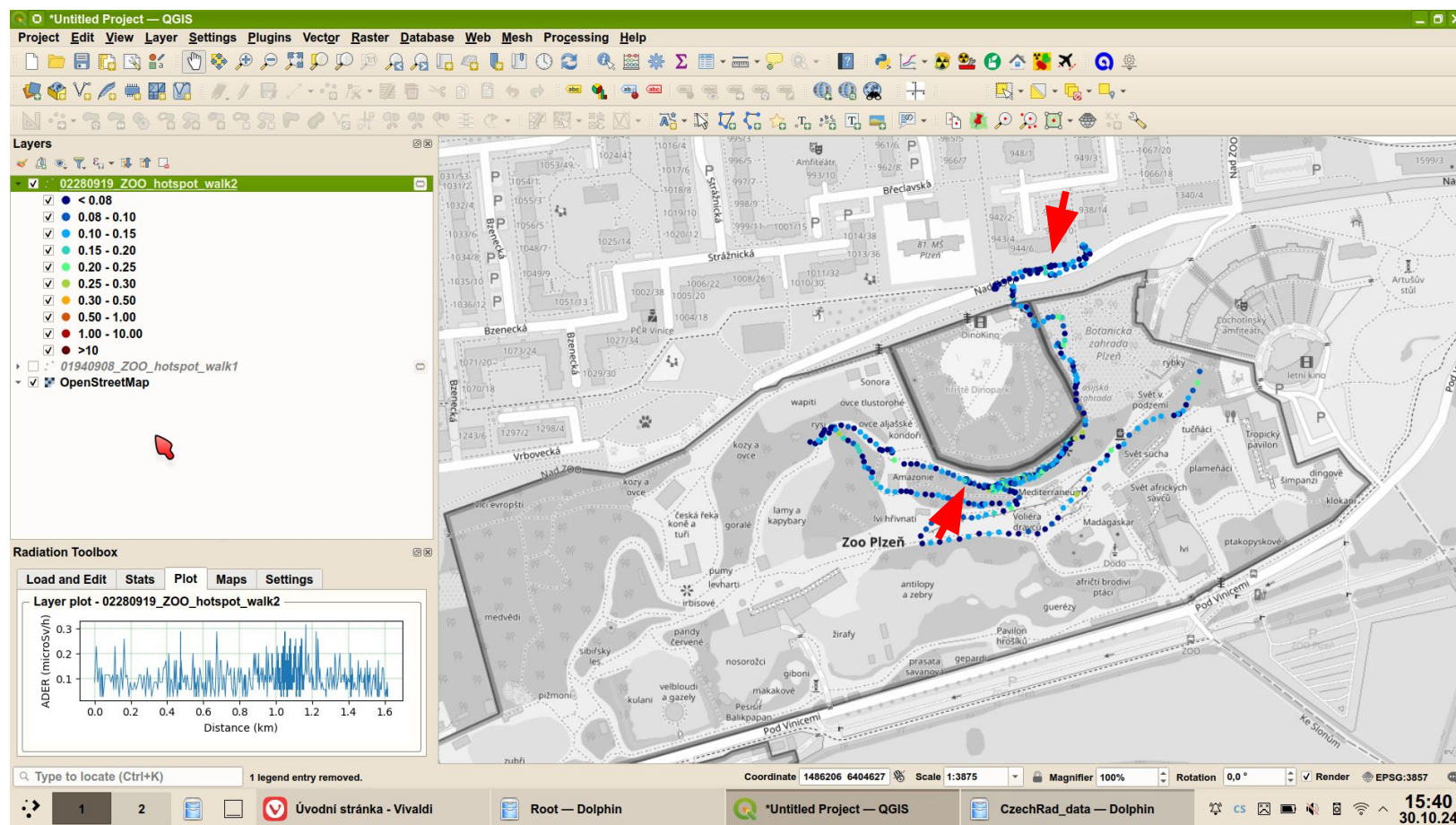
Potenciální „hotspot“ v plzeňské ZOO (Česko)

- zdánlivě skutečné zvýšené hodnoty (až 1 mikroSv/h)
- měli jsme už podobné případy s NORM materiálem použitým pro podsyp vozovek atd.
- nutné další prověření

CITISTRA - první rok - spolupráce s komunitou

- jinému uživateli z komunity se o několik dní později podařilo provést další měření, žádné zvýšené hodnoty nezjištěny
- příčinou byl zřejmě návštěvník - pacient po radioterapii

CITISTRA - první rok - naměřená data

- zatím nemáme žádná data v rámci CITISTRA, nicméně více než 1200 CzechRad datových souborů (nejen ČR :-)) je k dispozici na Safecast API
- tato data jsou licencována jako CC0 Public Domain, takže jejich další využití není nijak omezeno (porovnání, vědecké / studentské práce atd.)

Foto: Marek Helebrant (CC BY-SA)

Foto: Rostislav Novák (CC BY-SA)

CITISTRA - první rok - sociologický průzkum

- tendr pro průzkum v Česku, Slovensku a Polsku vyhrála společnost MEDIAN, s.r.o. (*“přední výzkumná agentura s dlouholetou tradicí v oblasti výzkumu trhu, médií a veřejného mínění”*)
- tato společnost je známá např. oficiálními průzkumy veřejného mínění / předvolebními průzkumy pro české státní instituce, média atp.
- otázky pro výzkum byly připraveny CITISTRA týmem během workshopu v Praze (vědecká část + národní specifika) a následně konzultovány se společností MEDIAN ze sociologického hlediska
- závěrečné dotazníky (online) budou v národním jazyce každé země

CITISTRA - první rok - sociological survey

- 1000 respondentů v každé zemi (Česká republika, Slovensko, Polsko) bude osloveno za účelem vyplnění online dotazníku
- v současné době probíhají ladění finální verze otázek pro dotazníky, aby mohla brzy začít jejich distribuce respondentům

CITISTRA - napojení na další projekty

- využití zkušeností z projektu [RAMESIS](#), s přístroji Safecast bGeigie Nano
- napojení na projekt IMPAKT
- pokračuje vývoj QGIS pluginu “[Radiation Toolbox](#)” původně vyvinutého v jiném projektu
- potenciální napojení na Pianoforte projekt [RRADEW](#)
(Resilience to RADIological Events in Wartime)

CITISTRA - závěr

První rok projektu CITISTRA ovlivnilo několik negativních faktorů, které jej zdržely – různé formální papírování, výběrová řízení, zpoždění dodávek atd.

Díky možnosti propojení / spolupráce s dalšími projekty se však podařilo zapůjčit několik přístrojů CzechRad našim zahraničním partnerům předem, aby mohlo začít pilotní měření, seznamování s přístroji atd.

Probíhá sociologický průzkum a usilovně pracujeme na tom, aby naši zahraniční partneři obdrželi celou várku detektorů CzechRad - dle plánu do konce roku 2024.

**Děkuji vám
za pozornost**

